

Bölcs szavak

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Példabeszédek 20-22; Jeremiás 9:23-24;
Máté 25:35-40; 1Korinthus 12:14-26

*„Sok ember mondja magáról, hogy ő jó, de megbízható embert ki találhat”
(Péld 20:6, ÚRK)?*

Bizonyos fokig (valójában nagymértékben) a környezetünk „termékei” vagyunk. Még ha az öröklés is komoly szerepet játszik, az általunk fontosnak tartott értékeket a környezetünkből vesszük át – az otthonunkból, az iskolából, a kultúránkból. Kisgyermekkorunk óta hat ránk mindaz, amit látunk és hallunk.

Sajnos azonban, amit látunk és hallunk nem mindig a legjobb a számunkra. A bennünket körülvevő világ minden tekintetben bűnös, elkerülhetetlen a rossz hatás. Isten viszont megígérte, hogy küldi a Szentlelket, valamint rendelkezésünkre áll Igéje, ami nemesebb, jobb irányba mutat, mint a világ.

Ezen a héten különböző példabeszédeket vizsgálunk meg, valamint az általuk közvetített gyakorlati igazságokat. Olyanokat, amelyeket ha megfogadunk és követünk, valóban segítségünkre lehetnek, hogy képesek legyünk felülemelkedni a bűnös világ sok rossz dolga fölé; amelyek felkészítenek a jobb világra.

MIND EGYENLŐEK VAGYUNK

Milyen tanítást közöl Péld 20:12 verse minden ember értékéről?

Szemben az evolúció elméletével, ami az embert csupán a minden értelmet nélkülöző kozmosz véletlen termékének tekinti, a Biblia azt tanítja, hogy Isten teremtett minden embert (lásd még ApCsel 17:26). Az sem véletlen, hogy Thomas Jefferson kijelentette: minden ember egyenlő, pontosan azért, mert mind Isten „teremtényei” vagyunk. Az Úrban, csakis benne vagyunk egyenlők! Még ha egy is az Alkotónk, akkor sem vagyunk mindannyian egyformák. Az egyiptetűjű ikrek sem viselkednek pontosan egyformán. A Korinthusi levélben Pál beszél a köztünk meglévő különbségekről, majd kihangsúlyozza, hogy a különbségek ne vezessenek senkit a felsőbbtség érzésére, hanem inkább láttassák meg velünk, milyen szükségünk van egymásra. *„Nem mondhatja pedig a szem a kéznek: Nincs rád szükségem; vagy viszont a fej a lábának: Nem kelletek nékem”* (1Kor 12:21).

Péld 20:9 verse értelmében meg mi tesz egyenlővé bennünket?

Az egyenlőség másik fő tényezője a bűn. A vers költői kérdésére az a válasz, hogy „senki”, ami az emberiség tragikus, reménytelen helyzetét mutatja. Az emberek mind gyengék és halandók, és ezen a világ összes pénze és hatalma sem változtat. A Szentírás ismeretében azonban az emberiség egyetemes bűnösségére tett utalás nem vezet szükségképpen kétségbeeséshez, mert kereszthalála és feltámadása által Jézus az egész emberiség előtt kikövezte az utat. Minden bűnös megkaphatja az örök élet ígérését. Ez az élet pedig egyedül a Krisztusba vetett hit, nem pedig a cselekedeteink által nyerhető el.

„Ha az ember megannyi jó cselekedetével sem érdemelheti ki a megváltást, akkor az üdvösség kizárólag kegyelemből lehet, amit a bűnös azért kap meg, mert hisz Jézusban. Teljesen ingyen kapja, ajándékba. A hit általi megigazulás tanítása vitathatatlan. Minden vitának véget vet, amint leszögezik, hogy a bűnös ember jó cselekedetei semmiképpen sem biztosíthatják számára az örök életet” (Ellen G. White: *Faith and Works*. [Hit és cselekedetek.] 20. o.).

Előfordul valaha, hogy úgy érzed, különb - esetleg rosszabb - vagy másoknál? (Egyébként nem kellene másokhoz mérned magad!) Ebben az esetben mire tanít a kereszt minden ember egyenlőségét illetően?

AZ ÉLET PRÓBÁJA

„...az ő cselekedeteik követik őket” (Jel 14:13) – mondja az Ige az igazak jutalmáról. Az egyes emberek valós értékét csak a jövő mutatja meg igazán. Sokan büszkélkednek a vagyonukkal, a tudásukkal, a bátorságukkal, és talán mind igaz is, amit mondanak. Mégis mit számít mindez Isten szemében? Olyan gyakran megesik, hogy a sok tulajdonság, teljesítmény és cselekedet, amit az emberek fontosnak, lenyűgözőnek ítélve magasztalnak, valójában értelmetlen salaknak bizonyul. Gondoljunk csak például a szórakoztatóipar néhány hitvány jellemű alakjára, akiket rajongóik egyszerűen imádnak és csodálnak. Nagyon is valós képet mutat bűnösségünkről az, amit bálványozunk és imádkunk!

Isten szemében mi számít igazi értéknek (Péld 20:6; lásd még Jer 9:23-24; Mk 9:35)?

Nem az egyszeri, látványos jótetteinkből vagy áldozatunkból fog igazán megmutatkozni, hogy milyen szoros kapcsolatban vagyunk valakivel, hanem a naponta, türelemmel és biztosan végzett kis dolgok hosszan tartó és rendszeres sorozatából. A házasúrnak naponta felszolgált étel, a betegápolás folyamatos figyelmessége, a kitartó munkahelyi erőfeszítés – ezek az egész életen át végzett, egyszerű dolgok bizonyítják az ember hitének őszinteségét. A kitartó hűség értéke nagyobb, mint a szeretet kiugró, de ritka megnyilvánulásaié.

Ez az elv igaznak bizonyul az Istennel való kapcsolatunkra nézve is. Nehezebb és értékesebb Istenért élni, mint meghalni Istenért, ha másért nem, hát azért, mert az élet jóval több időt vesz igénybe, mint a halál pillanata. Az Istenért élő szent nagyobb annál, mint aki meghal Uráért. Bárki állíthatja magáról, hogy hisz Istenben és szolgálja Őt, de ez a kérdés: *Kitartóan teszi?* Vagy ahogy Jézus mondta: „*aki mindvégig állhatatos marad, az üdvözül*” (Mt 24:13, ÚRK).

Türelemmel, kedvességgel és szolgálatkészséggel hogyan lehet valamennyit bemutatni Krisztus jelleméből? Mennyire vagyunk készek bármi áron ezt tenni?

VÁRNI AZ ÚRRA

Milyen gyakorlati tanulságot szűrhetünk le Péld 20:17 és 21:5 verséből?

A tolvaj hamarabb megszerzi a kenyerét, mint az, akinek meg kell dolgoznia érte. A tisztességtelen eladó, aki a rossz árut is eladja, talán gyorsabban meggazdagszik, mint a becsületes kereskedő (vö. Péld 21:5 versét a következővel). Viszont a példabeszéd szerint a jövőben gyönyörűsége *kaviccsá* silányul és a hamar gyűjtött gazdagsága szegénységgé lesz. A szöveg számos példával támasztja alá a megfigyelés helyességét:

1. *Az örökség* (Péld 20:21). Az örökség siettetett megszerzésének említése (ami arra utal, hogy a szülők még életben vannak) azt a verset követi, ami elítéli a szüleire átkot mondó gyermeket (Péld 20:20). E két példabeszéd kapcsolata fontos. Mintha a fiú (vagy a lány), aki megátkozza a szüleit, a halálukat is kívánná. Talán még a szülei halálát is eltervezte, hogy megkaparinthassa az örökséget. Tragikus a jövő, ami az így viselkedő emberre vár: a lámpa, aminek fényét még élvezi, „*a legnagyobb setétségben*” kialszik (20. vers), és a szüleire mondott átok a saját fejére száll, mert „*azon végül nem lesz áldás*” (21. vers).
2. *Bosszú* (Péld 20:22). A példabeszéd most az áldozatot szólítja meg, aki kísértést érezhet arra, hogy bosszút álljon az ellene elkövetett gonoszságért. A tanács egyszerűen így hangzik: „*Várjad az Urat*”. Csak így menekül meg, ami azt sejteti, hogy aki bosszút forral, komoly kockázatot vállal. Péld 25:21-22 ugyanazt a tanítást hangsúlyozza, méghozzá az ellenség fejére halmozott parázsló szén hasonlatával, aminek a gyökere a bűnbánatot és a megtérést kifejező egyiptomi szertartáshoz vezethető vissza. Péld 20:22 ígéri, hogy aki tartózkodik a bosszútól, azt megmenti az Úr, és menet közben (teszi hozzá Péld 25:21-22) még az ellenségét is megmentheti, ilyen módon jóval győzve meg a gonoszt (Róm 12:21).

Hogyan tanulhatjuk meg még jobban követni Krisztus jellemét, amikor arra kerül a sor, hogy jóval kell meggyőzni a gonoszt? Miért ellenkezik ez olyan élesen öröklött természetünkkel? Miért az az egyetlen mód erre, ha „*meghalunk énünknek*”?

KÖNYÖRÜLNI A SZEGÉNYEKEN

Az ember jellemét nem is annyira a bölcsesség vagy akár a vallási elköteleződés mércéjével lehet mérni, mint inkább azzal, hogy mennyire kész felkarolni a szegényeket és a szükségét látókat. A felebarátnak segítséget nyújtó samaritánus közelebb van Isten országához, mint a pap, aki lelki vezető (Lk 10:26-37). A *Példabeszédek könyve* ezt a sorrendet hangsúlyozza, és erre ad magyarázatot.

Isten kedvéért: A értékrend meghatározásának elsődleges oka magában Istenben keresendő, aki fontosabbnak tartja a szegények iránti emberi együttérzést a vallási buzgalomnál (Péld 19:17; 21:13). A szegények szükségleteivel való törődés és az érdekükben vállalt konkrét tettek Isten előtt többet nyomnak a latba, mint a legkegyesebb cselekedetek. Valójában az Úr is személyesen érintett a segítségnyújtásban, annyira, hogy amikor valaki a szegényeknek ad, olyan, mintha magának Istennek adna (Mt 25:35-40).

Olvassuk el Mt 25:35-40 szakaszát! Ezek szerint hogyan azonosítja magát Jézus a szükségét szenvedőkkel? Ennek a gondolatnak az értelmében miként viszonyuljunk a nehéz helyzetben lévőkhöz?

A szegények kedvéért: A második okként a szegényt nevezhetjük meg, akit éppúgy Isten teremtett, mint a gazdagot (Péld 22:2). Az emberek egyenlősége azon alapszik, hogy mindenkinek Isten a Teremtője, ezért a szegény is méltó annyi figyelemre, mint a gazdag. Felebarátainkat azért szeressük, akik valójában: Isten saját képére alkotott teremtményei! Ugyanakkor gondoljunk arra, hogy nekünk milyen jó, amikor segítünk egy rászorulónak! A természetünk alapvetően önző, hajlamosak vagyunk alapból az önös érdekeinket nézni, nem a másokét. Az adakozással, segítségnyújtással tanuljuk az önzetlenséget, és így mind jobban tükrözzük Krisztus jellemét. Ugyan mi lenne ennél értékesebb a számunkra?

Milyen szempontból találunk nagyobb megelégedést a segítségnyújtás révén, mint amikor csak magunkkal foglalkozunk?

február 19.

TANÍTÁS

A „tanítást” jelentő héber szó abból a szóból származik, aminek a jelentése: „felépíteni”, „elkezdeni”. Abban a héber szóban, ami a tanítást jelzi, benne értendő az, amikor egy gyermeket tanítunk (lásd Péld 22:6), felépítjük, elkezdjük és lefektetjük benne a jövő alapjait. Éppen ezért a szülők és a tanárok felelősek gyermekeik jövőjéért, sőt áttételesen a világ jövőjéért is. Amit ma teszünk a gyerekeinkkel, annak a hatása generációkon át érezhető lesz a társadalomban.

Mit fejez ki Péld 22:6 verse a helyes tanítás fontosságáról?

Érdekes, hogy a „tanítást” jelentő héber szót használták a templom „felszentelésére” is (1Kir 8:63). A korai nevelés azt jelenti, hogy Istennek szenteljük gyermekeinket. Ez kihat az üdvösségükre, az életük idején túl is megmutatkozik a hatása. „Fontos munkát bízott Isten a szülőkre, hogy a jövőbeli, örök életre tanítsák és képezzék gyermekeiket” (Ellen G. White: *Child Guidance*. [Gyermekek vezetése.] 38. o.). Az ilyen nevelés hatása az örökkévalóságig ér. Pál apostol talán Péld 22:6 versére céloz, amikor elismerően nyilatkozik Timóteus korai neveltetéséről, megemlítve, hogy ismerte a „szent írásokat, amelyek... bölcsé tehetnek az üdvösségre” (2Tim 3:15, ÚRK).

Milyen elvekkel találkozunk Péld 22:8, 15 verseiben?

A tanítást a „vetéshez” lehet hasonlítani. Társadalmunk és gyermekeink jövője azon múlik, amit elvetettünk. Ha az „álnokság” magját vetettük el, akkor tanításunk („vesszőnk”) eredménytelen lesz, és csak bajt aratunk (8. vers). Ha a mag érinti a gyermekek szívét (15. vers), akkor a fegyelmezéshez használt vessző messze űzi tőlük a bolondságot.

Általában a saját példánkkal tanítunk másokat (főleg a gyerekeket). Gondolkozzunk el azon, hogy milyen példát adunk! Milyen örökséget hagyunk magunk után? Mely területeken adhatnánk még jobb példát?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„A szülők legyenek az őszinteség mintapéldái, mert ez olyan napi tanulás, aminek nyomot kell hagynia a gyermek szívében. Az élet minden területén szilárd elvek vezessék a szülőket, különösen gyermekeik nevelésében és képzésében... Szülők, soha ne beszéljetekek mellé! Soha ne mondjatok olyat, ami nem igaz, sem tanításokkal, sem példátokkal! Ha azt akarjátok, hogy gyermekeitek becsületes legyen, ti magatok legyetek azok” (Ellen G. White: *Child Guidance*. [Gyermekek vezetése.] 151. o.)!

„Nyilván sok apa és anya gondolja úgy, hogy ha etetik, ruházzák kicsinyeiket és tanítatják őket a világi szokás szerint, akkor már eleget tesznek a kötelességüknek. Túlságosan lefoglalják magukat vagy az üzleti étellel, vagy a szórakozással ahhoz, hogy gyermekeik nevelését tartsák életük fontos tanulmánya tárgyának. Nem törekszenek úgy nevelni őket, hogy talentumaikat a Megváltó dicsőségére kamatoztassák. Salamon nem ezt tanította: 'Mondd meg a gyerekeknek, melyik úton járjon, és amikor megvénhedik, akkor sem távozik el attól.' Ehelyett így tanácsolt: 'Tanítsd a gyermeket az ő útjának módja szerint; még mikor megvénhedik is, el nem távozik attól' (Péld 22:6)" (i. m. 38. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Gondolkozzunk még tovább Péld 22:6 versén! Miért kell körültekintően alkalmazni ezt a tanácsot? Vagyis sok szülő mindent megtett azért, hogy helyesen nevelje a gyermekeit, ám felnőttkorukban a gyermekek mégis rossz döntéseket hoztak. Miközben ennek a szövegnek az értelmén gondolkodunk, miért nem szabad soha megfedkezünk a szabad akarat valóságáról és arról, hogy a nagy küzdelem is valós?
2. Térjünk vissza a szerdai tanulmány utolsó kérdéséhez! Mít árul el rólunk, hogy örömet találunk a másoknak való segítségnyújtásban, még ha nem is kapunk érte viszonzást? És milyen következtetést vonhatunk le abból, hogy sok gazdag ember mégis nyomorultul él?
3. Nem egyformák a talentumaink, más a neveltetésünk és különböznek a tapasztalataink stb., a legfontosabb dolog tekintetében azonban egyenlők vagyunk: az üdvösséghez mindannyiunknak szükségünk van a keresztre. Milyen tanítás rejlik ebben a gondolatban minden ember alapvető egyenlőségét és értékét illetően? Hogyan kell hatnia ennek a tanításnak arra, ahogyan az emberekkel, mindenkivel bánunk?

PÁSKULYNÉ KOVÁCS ERZSÉBET: MEGSZOKÁS

Körül vagyunk véve csodákkal.
Ezért nem is vesszük észre.
Talán több kéne, vagy kevesebb,
hogy megértsük a lényedet végre?
Hogy lássuk hatalmad
a fénylő Napban, és
ne lenne olyan megszokott,
hogy mindennap felkél, körbejár,
mert Te így parancsolod!
- Az éjszaka sötétje ránkborul,
de felettünk fénylő csillagok.
Hát nem csoda ez?
Felfoghatatlan!
Nem vesszük észre, mert megszokott.
- De ha Isten csak egyszer is
felborítaná a rendet,
határtalan szomorúságunk
felébresztene bennünket:
hálát adni mindenért Istennek!